

Samarialaisen naisen sunnuntai

Kristus nousi kuolleista!

Aamupalveluksen evankeliumi

(Joh. 20: 1 - 10, VII. Ylösnousemusevankeliumi)

Teksti ja sen selitys on ylösnousemusevankeliumeja käsittelevässä kohdassa.

Päivän epistola

(Ap.t. 11: 19 – 26, 29 – 30)

”Niinä päivinä ne, jotka Stefanoksen surmaamisesta alkaneen vainon tähdet olivat hajaantuneet, kulkivat Foinikiaan, Kyprokseen ja Antiokiaan saakka mutta eivät julistaneet sanaa muille kuin juutalaisille. Heidän joukossaan oli kuitenkin muutamia kyproslaisia ja kyreneläisiä, jotka Antiokiaan saavuttuaan saarnasivat myös kreikkalaisille hyvää sanomaa Herrasta Jeesuskesta. Herran käsi oli heidän tukenaan, ja suuri joukko ihmisiä kääntyi ja uskoi Herraan. Tästä kantautui tieto Jerusalemin seurakunnalle, ja seurakunta lähetti Barnabaksen Antiokiaan. Kun hän perille tultuaan näki, mitä Jumalan armo oli saanut aikaan, hän ilahtui ja kehotti kaikkia järkkymättä pysymään uskossa Herraan. Hän oli hyvä mies, täynnä Pyhää Henkeä ja uskoa. Yhä enemmän oli niitä, jotka liittyivät Herran omien joukkoon. Barnabas lähti sitten Tarsokseen etsimään Saulia ja löydettyään toi hänet Antiokiaan. Yhdessä he toimivat seurakunnan keskuudessa kokonaisen vuoden, ja suuri joukko ihmisiä sai heiltä opetusta. Antiokiassa alettiin ensimmäiseksi käyttää opetuslapsista nimitystä kristitty. Opetuslapset päättivät antaa avustusta Juudeassa asuville veljille, kukin varojensa mukaan. Niin he tekivätkin ja lähettivät Barnabaksen ja Saulin viemään rahat seurakunnan vanhimmille.”

Tämä teksti yhdistää meidät siihen tilanteeseen, kun Stefanoksen kivityksen jälkeen puhkesi ankara vaino Jerusalemin seurakuntaa vastaan, ja kaikki muut paitsi apostolit hajaantuivat eri puolille Juudeaa ja Samariaa ja levittivät evankeliumin sanomaa (Ap.t. 8: 1, 4). Apostolien tekojen mukaan usko näyttää levinneen nimenomaan Jerusalemista pohjoiseen, myös Antiokiaan, missä oli vahva juutalainen yhteisö. Antiokia oli Rooman valtakunnan kolmanneksi suurin kaupunki ja sijaitsi noin viidensadan kilometrin päässä Jerusalemista pohjoiseen noin kolmenkymmenen kilometrin päässä Välimerestä.

Uskoa julistettiin nimenomaan juutalaisten keskuudessa. Teksti toteaa, että Antiokiassa, Rooman valtakunnan Syyrian provinssin pääkaupungissa, saarnattiin myös kreikkalaisille. Tämä sana ”kreikkalaisille” pitää ymmärtää oikein. Tutkijat ovat miettineet, mikä on alkuperäinen sana, helleeni vai hellenistinen. Helleeni viittaa kreikkalaisiin, hellenistinen siihen kulttuuriin ja sen ihmisiin, joka syntyi Aleksanteri Suuren valloitusten yhteydessä ja missä kreikkalainen kulttuuri oli

näkyvässä osassa. Mutta hellenistit eivät välttämättä olleet kreikkalaisia, sanalla on voitu tarkoittaa juutalaisia, jotka olivat oppineet kreikkalaisen kulttuurin. Nykyään ajatellaan, että sana pitää ymmärtää merkityksessä kreikkalainen. Sen tarkoituksena on erottaa toisistaan juutalaiset ja kreikkalaiset. Mutta tässä yhteydessä se kuitenkin tarkoittaa kreikankielisiä, jotka voivat olla muitakin kuin kreikkalaisia.

Barnabaksen lähettäminen Jerusalemissa Antiokiaan ja siellä toimiminen vahvistaa uuden seurakunnan siteet äitikirkkoon. Antiokian kirkko ei siis ollut erillinen yksikkö, vaan osa maailmaan levinnyttä kirkkoa. Barnabas oli kotoisin Kyprokselta (Ap.t. 4: 36), joten hän todennäköisesti suhtautui myönteisesti kyproslaisten (ja kyreneläisten) opetustyöhön kreikankielisten keskuudessa. Saulin hakeminen Tarsosta Antiokiaan Barnabaksen toimesta vahvistaa sen, että Saul toimi apostolien alaisessa kirkossa. Saulin toiminnan vahvistaa Ap.t:n 13: 1, jossa on luettelo Antiokian seurakunnan profeetoista ja opettajista, Saul mainitaan heidän joukossaan. Varhaisen seurakunnan toiminnassa oli kaksi tärkeää asiaa: ehtoollisen sakramentin vietto ja opetus.

”Antiokiassa alettiin ensimmäiseksi käyttää opetuslapsista nimitystä kristitty.” Apostolien tekojen alkupuolella Jeesukseen uskovista käytettiin nimitystä ”uskovat”. Nyt tulee käyttöön uusi nimitys ”kristityt”. Tämä osoittaa sen, että kristityt muodostivat selvästi juutalaisuudesta eroavan ryhmän. Sana kristitty merkitsee ”voideltua”, henkilöä, joka on saanut Pyhän Hengen armolahjan. Tarkasti katsoen sanassa on kaksi eri osaa, Kristus ja ”pieni”, suomennos voisi olla ”pieni voideltu”. Joidenkin mukaan kreikkalaisen sanan loppu on latinalaista perää ja osoittaa, että kyseinen henkilö seuraa Kristusta. Yleistäen voimme sanoa, että kristitty on henkilö, joka elämässään seuraa Kristusta ja Hänen opetustaan. Tämän kohdan lisäksi Uudessa testamentissa sanaa kristitty käytetään vain kaksi kertaa (Ap.t. 26: 28; 1. Piet. 4: 16).

Avustus ”Juudeassa asuville veljille” tarkoittaa Jerusalemin seurakuntaa. Siihen oli syynä keisari Claudiuksen aikainen nälänhätä. Avustuksen vieminen osoittaa, että avustettiin Jerusalemin seurakuntaa. Myöhemmin huomaamme, että Paavali matkoillaan keräsi avustuksia vietäväksi Jerusalemiin. Huolenpito köyhistä oli todellista. Rahat vietiin ”seurakunnan vanhimmille”. Nämä muodostivat Jerusalemin johtajiston. Termi ”seurakunnan vanhimmat” on ongelmallinen. Se voi merkitä vanhemmista miehistä koostuvaa johtajistoa, niin kuin juutalaisten synagogissa oli. Sana vanhin voidaan myös kääntää sanalla pappi. Sanan ymmärtämiseen vaikuttaa voimakkaasti tutkijan oma taustayhteisö. Ortodoksisessa yhteydessä heidät ymmärretään papistona.

Päivän evankeliumi

"Siihen aikaan Jeesus tuli Sykar-nimiseen Samarian kaupunkiin. Sen lähellä oli maa-alue, jonka Jaakob oli antanut pojalleen Joosefille, ja siellä oli Jaakobin kaivo. Matkasta uupuneena Jeesus istahti kaivolle. Oli keskipäivä, noin kuudes tunti. Eräs samarialainen nainen tuli noutamaan vettä, ja Jeesus sanoi hänelle: "Anna minun juoda astiastasi." Opetuslapset olivat menneet kaupunkiin ostamaan ruokaa. Samarialaisnainen sanoi: "Sinähän olet juutalainen, kuinka sinä pyydät juotavaa samarialaiselta naiselta?" Juutalaiset eivät näet ole missään tekemisissä samarialaisten kanssa. Jeesus sanoi naiselle: "Jos tietäisit, minkä lahjan Jumala on antanut, ja ymmärtäisit, kuka sinulta pyytää juotavaa, pyytäisit itse häneltä, ja hän antaisi sinulle elävää vettä." Nainen sanoi: "Herra, eihän sinulla edes ole astiaa, ja kaivo on syvä. Mistä sinä lähdevettä ottaisit? Et kai sinä ole suurempi kuin isämme Jaakob, jolta olemme saaneet tämän kaivon? Hän joi itse tämän kaivon vettä, ja sitä joivat hänen poikansa ja hänen karjansakin." Jeesus vastasi hänelle: "Joka juo tätä vettä, sen tulee uudelleen jano, mutta joka juo minun antamaani vettä, ei enää koskaan ole janoissaan. Siitä vedestä, jota minä annan, tulee hänessä lähde, joka kumpuaa ikuisen elämän vettä." Nainen sanoi: "Herra, anna minulle sitä vettä. Silloin minun ei enää tule jano eikä minun tarvitse käydä täällä veden haussa." Jeesus sanoi hänelle: "Mene hakemaan miehesikin tänne." "Ei minulla ole miestä", nainen vastasi. Jeesus sanoi: "Totta puhuit: ei sinulla ole miestä. Viisi miestä sinulla on ollut, ja se, jonka kanssa nyt elät, ei ole sinun miehesi. Siinä puhuit totta." Nainen sanoi: "Herra, minä huomaan, että sinä olet profeetta. Meidän isämme ovat kumartaneet ja rukoilleet Jumalaa tällä vuorella, kun taas te väitätte, että oikea paikka rukoilla on Jerusalemissa." Jeesus vastasi: "Usko minua, nainen: tulee aika, jolloin ette rukoile Isää tällä vuorella ettekä Jerusalemissa. Te kumarratte sellaista, mitä ette tunne, mutta me kumarramme häntä, jonka tunnemme, sillä pelastaja nousee juutalaisten keskuudesta. Tulee aika - - ja se on jo nyt - jolloin kaikki oikeat rukoilijat rukoilevat Isää hengessä ja totuudessa. Sellaisia rukoilijoita Isä tahtoo. Jumala on henki, ja siksi niiden, jotka häntä rukoilevat, tulee rukoilla hengessä ja totuudessa." Nainen sanoi: "Minä tiedän kyllä, että Messias tulee." - Messias tarkoittaa Kristusta. - "Kun hän tulee, hän ilmoittaa meille kaiken." Jeesus sanoi: "Minä se olen, minä, joka tässä puhun kanssasi." Juuri silloin tulivat opetuslapset paikalle. Heitä hämmästytti, että Jeesus puhui naisen kanssa, mutta kukaan ei kuitenkaan kysynyt, mitä hän tahtoi ja miksi hän puhui naiselle. Nainen jätti vesiruukkunsa siihen, meni kaupunkiin ja sanoi ihmisille: "Tulkaa katsomaan, tuolla on mies, joka kertoi minulle kaiken mitä olen tehnyt! Olisiko hän Messias?" Ihmiset lähtivät kaupungista ja tulivat Jeesuksen luo. Sillä välin opetuslapset sanoivat Jeesukselle: "Rabbi, tule syömään." Mutta hän sanoi heille: "Minulla on ruokaa, josta te ette tiedä." Opetuslapset kummastelivat keskenään: "Onko joku tuonut hänelle syötävää?" Mutta Jeesus jatkoi: "Minun ruokani on se, että täytän lähettäjäni tahdon ja vien hänen työnsä päätökseen. Te sanotte: "Neljä kuuta kylvöstä korjuuseen." Minä sanon: Katsokaa tuonne! Vainio on jo vaalennut, vilja on kypsä korjattavaksi. Sadonkorjaaja saa palkkansa jo nyt, hän kokoaa satoa iankaikkiseen elämään, ja kylväjä saa iloita yhdessä korjaajan kanssa. Tässä pitää paikkansa sanonta: "Toinen kylvää, toinen korjaa." Minä olen lähettänyt teidät korjaamaan satoa, josta ette ole nähneet vaivaa. Toiset ovat tehneet työn, mutta te pääsette korjaamaan heidän vaivannäkönsä hedelmät." Monet tuon Samarian kaupungin asukkaista uskoivat Jeesukseen kuultuaan naisen todistavan: "Hän kertoi minulle kaiken mitä olen tehnyt." Kun samarialaiset tulivat Jeesuksen luo, he pyysivät häntä jäämään kaupunkiin, ja hän jäikin sinne kahdeksi päiväksi. Yhä useammat uskoivat Jeesukseen kuultuaan hänen itsensä puhuvan, ja he sanoivat naiselle: "Nyt emme enää usko vain sinun puheesi perusteella. Me olemme nyt itse kuulleet häntä ja tiedämme, että hän todella on maailman pelastaja."

Tähän asti Johanneksen evankeliumin mukaan Jeesus oli kutsunut yksittäisiä ihmisiä opetuslapsikseen. Tässä kertomuksessa on toisenlainen tilanne. Ensinnäkin Jeesus toimii samarialaisten, ei-juutalaisten keskuudessa. Toiseksi samarialaisesta naisesta tuli ensimmäinen lähetystyöntekijä, hyvän sanoman levittäjä. Lisäksi kannattaa muistaa, että hieman aikaisemmin Johanneksen evankeliumissa juutalaiset olivat torjuneet Jeesuksen opetuksen (vrt. Johanneksen evankeliumin toinen luku, temppelin puhdistaminen).

Jos matkusti suoraan Juudeasta Galileaan oli kuljettava (jalan) Samarian kautta. Matka kesti kolmisen päivää. Sykarin kaupunki on todennäköisesti nykyinen Askar. Juutalaisten ja samarialaisten suhde oli ongelmallinen. Samarian rakentaminen kuvataan ensimmäisessä Kuningasten kirjassa (1. Kun. 16: 23 -24). Assyrialaiset valtasivat Samarian ja siirsivät alueen israelilaiset eri puolille Assyrian valtakuntaa (2. Kun. 17: 5 -7). Tilalle tuotiin muita ihmisiä eri puolilta Assyriaa. Näiden epäjumalanpalveluksen tähden Herra lähtetti alueelle leijonia. Tämän takia Assyrian kuningas lähetytti yhden pakkosiirtolaisuuteen joutuneen papin opettamaan uusia asukkaita, ”miten sen maan jumalaa palvellaan.” (2. Kun. 17: 24 – 28). Samarialaiset pitivät itseään valittuun kansaan kuuluvina. Tätä he perustelivat sillä, että he olivat lähtöisin Kaldeasta, mistä Abraham oli lähtenyt. Heidän pyhinä kirjoinaan olivat Mooseksen kirjat, eivätkä he hyväksyneet uskontoonsa mitään, mikä oli muodostunut pakkosiirtolaisuudessa tai sen jälkeen. Israelilaiset eivät pitäneet heitä omaan kansaansa kuuluvina, vaan käyttivät heistä nimitystä samarialaiset.

”Matkasta uupuneena Jeesus istahti kaivolle” kertoo Jeesuksen olleen samanaikaisesti ihminen. Matkaa tehtiin jalkaisin, joten väsyminen oli luonnollinen asia. ”Oli keskipäivä, noin kuudes tunti.” Etelässä tuo aika on kaikkein kuumin ja silloin usein pidettiin tauko työn tekemisestä. Kuumassa ja kuivassa paikassa veden merkitys oli suuri, se merkitsi elämää.

Naisen kysymys, onko Jeesus suurempi kuin Jaakob, johtaa keskustelua kohti sitä, kuka Jeesus on. Johannes palaa samaan asiaan myöhemmin, kun juutalaiset kysyvät, onko Jeesus suurempi kuin Abraham (8: 53). Jeesus ei vastaa lyhyesti, vaan myös osoittaa sen, miten Hän on suurempi: ”Joka juo tätä vettä, sen tulee jano, mutta joka juo minun antamaani vettä, ei enää koskaan ole janoissaan.” Naisen seuraavat sanat osoittavat, että hänen uskonsa Jeesukseen on kasvamassa: ”Herra, anna minulle sitä vettä.” Hän ei kuitenkaan vielä ymmärrä, mitä Jeesus puheellaan tarkoitti: ”Silloin minun ei enää tule jano eikä minun tarvitse käydä täällä veden haussa.”

Evankeliumi ei kerro naisen nimeä. Ortodoksisessa perinteessä hänen nimensä on Fotine (”valoisa, valaistunut”). Kirkon käsityksen mukaan hänestä tuli evankeliumin julistaja ja hän kärsi

marttyyrikuoleman.

Myöhemmässä juutalaisessa traditiossa yhdistettiin eri Mooseksen kirjojen tekstejä. Jaakobin kaivoon liittyi ajatus, että se välillä tulvi yli. Erään paikannimen tulkinta johti opetukseen, että nimi merkitsi ”Minä (Jumala) annan heille vettä”. Jeesuksen sanonta, että Hän on Jumalan lahja, voi liittyä tähän traditioon. Ristiinnaulitusta Kristuksesta oli tuleva elävän veden, Hengen, lähde.

Elävä vesi, virtaava vesi (lähde, puro, joki), oli ja on edelleen juutalaisille tärkeä. Sen osoittaa se, että elävää vettä käytettiin hengelliseen puhdistautumiseen niin kodeissa, synagogissa kuin Jerusalemin temppelin läheisyydessä. Elävä vesi voitiin ymmärtää eri tavoin. Se voi viitata Jumalan Hengen puhdistavaan toimintaan uskonyhteisössä. Se voi myös viitata Jumalaan, joka on elävän veden lähde, josta jumalanpalvelijat juovat. Se voi myös viitata lakiin tai Viisauteen. Osittain tämä ajattelu perustuu Vanhan testamentin eri kohtiin, osittain muuhun Jeesuksen ajan juutalaiseen uskonnolliseen kirjallisuuteen. Jeesuksen opetuksessa se tarkoittaa Pyhää Henkeä.

Samarialaisen naisen viisi miestä -osio ei ole löytänyt yksimielistä ratkaisumallia. Ensimmäinen ajatus on se, että naisella on ollut useita miehiä. Jotkut tutkijat sanovat, että tällä olisi viitattu samarialaisen kansan hairahduksiin eri epäjumalien palvomisessa. Esitetään myös, että viidellä miehellä tarkoitetaan viittä Mooseksen kirjaa, siis samarialaisten pyhiä kirjoja. Tällöin ”se, jonka kanssa nyt elät” olisi tuleva Uusi testamentti ja ”ei ole sinun miehesi” kuvaisi tilannetta, jossa naisen (samarialaisten) usko oli vasta kasvamassa. Jeesuksen puhetta tässä yhteydessä ei pidä ymmärtää naisen tuomitsemisena.

Naisen ajatus Jeesuksesta kehittyy. Ensin nainen ymmärtää Jeesuksen juutalaiseksi. Sen jälkeen hän kutsui Jeesusta herraksi. Sitten hän huomaa, että Jeesus on profeetta. Kertomuksen edetessä nainen miettii, onko Jeesus Messias. Lopulta Sykarin asukkaat toteavat, että Jeesus on maailman pelastaja.

Toisaalta profeetta -nimityksellä nainen on voinut haastaa Jeesuksen. Hän kysyy, mikä on oikea paikka rukoilla Jumalaa? Samarialaisten tradition mukaan Jumalan palvelemisen oikea paikka on Garissimin vuori, juutalaisten mukaan Jerusalemin. Kyseessä on paikka, missä Abrahamin olisi pitänyt Jumalan käskyn mukaan uhrata Iisak (1. Moos. 22: 1 – 19). Juutalaisen käsityksen mukaan kyse oli Morian vuoresta, jolle Jerusalemin temppeli oli rakennettu. Jeesus ei vahvista kumpaakaan paikkaa, Jumalan palveleminen ei ole sidottu maantieteelliseen paikkaan. Jumala on henki ja häntä tulee rukolla hengessä ja totuudessa. Johannekselle totuus on Jeesus, sillä Hän ilmoittaa Jumalan. ”Pelastaja nousee juutalaisten keskuudesta” kertoo Jumalan pelastussuunnitelmasta.

Keskustelu naisen kanssa päättyy, kun nainen puhuu Messiaan tulemisesta ja Jeesus vastaa siihen toteamalla: ”Minä se olen”. Vaikka samarialaisten pyhän kirjallisuuden muodosti vain viisi Mooseksen kirjaa, he ymmärsivät, että Messias oli tulossa maailmaan.

Samarialaisen naisen keskustelua Jeesuksen kanssa on hyvä verrata keskusteluihin, joita Jeesus kävi juutalaisten kanssa. Kun juutalaiset kysyivät, oletko sinä Messias, niin Jeesus ei vastaa siihen suoraan. Syynä on se, että juutalaiset olisivat käyttäneet myöntävää vastausta Jeesuksen vanhingoksi. Myöskään opetuslapset eivät ymmärtäneet sitä, kuka Jeesus on. Juuri ennen Jerusalemiin saapumista ja Jeesuksen kärsimystä, veljekset Jaakob ja Johannes halusivat istua Jeesuksen molemmille puolille kuvitellen näin saavansa maallista hallinnollista valtaa. Naisen kohdalla tilanne on toinen. Nainen ei pyri vahingoittamaan Jeesusta, vaan haluaa saada lisää tietoa. Näin keskustelu etenee vähitellen, naisen ymmärrys ja luottamus kasvaa, kunnes lopulta Jeesus sanoo: ”Minä se olen.” Tämä lause on samalla Jumalan nimi. Silloin opetuslapset tulivat paikalle ja hämmästelivät sitä, että Jeesus puhui naisen kanssa. Sen ajan juutalaiset oppineet eivät puhuneet julkisesti naisten kanssa.

Nainen poistui kaupunkiin kertomaan ihmisille tapahtuneesta. Naisen esiintyminen kaupungissa kannattaa huomioida. Ensinnäkin hän hyvin voimakkaasti kertoo kokemuksistaan julkisesti. Toiseksi hänen sanansa ovat hyvin viisaat. Hän sanoo Jeesuksesta: ”Olisiko hän Messias?” Käännös on erittäin hyvä. Kreikkalainen alkuteksti ilmaisee kysymyksen ja antaa samalla ymmärtää, että kysymys sisältää myös jo vastauksen. Jos nainen olisi väittänyt Jeesusta Messiaaksi, arvatenkin osa kuulijoista olisi ollut eri mieltä. Nyt nainen ensin totesi: ”Tulkaa katsomaan, tuolla on mies, joka kertoi minulle kaiken mitä olen tehnyt!” Nainen herättää mielenkiinnon, mutta ei väitä mitään valmista, ihmisten on lähdettävä ja tehtävä itse havaintonsa.

Opetuslapset pyysivät Jeesusta ruokailemaan. Jeesus totesi, että Hänellä on ruokaa, josta opetuslapset eivät tiedä. Juutalaisessa traditiossa Tooran opetusta voitiin pitää Jumalan antamana ravintona. Opetuslapset eivät tätä ymmärrä, he miettivät, onko joku tuonut Jeesukselle ruokaa. ”Mutta Jeesus jatkoi: ”Minun ruokani on se, että täytän lähettäjäni tahdon ja vien hänen työnsä päätökseen.” Jeesuksen tehtävä on tuoda pelastus kaikille ihmisille, jotka ottavat Hänen sanomansa vastaan. Nyt Jeesuksen ”ruokana” ovat ne samarialaiset, jotka ottavat Hänen opetuksensa vastaan. Evankelista Johannes kertoo, kuinka kuolemansa hetkellä riippuessaan ristillä Jeesus viimeisenä sanoi: ”Se on täytetty.” Jumalan Isän antama tehtävä on suoritettu. Pelastusteko on suoritettu Jumalan puolelta. Nyt on ihmisten aika ottaa sanoma vastaan.

Sitten Jeesus kertoi kylvämisestä ja sadonkorjuusta. Kylväminen ja sadonkorjuu liittyy lähetystyöhön.

Työn aloitti Jeesus, sadon korjaavat Hänen opetuslapsensa Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen jälkeen. Sato on ihmisten usko Jeesukseen Kristukseen. Se, että kylväjä on toinen ja sadon korjaa toinen, ohjeistaa opetuslapsia vaatimattomuuteen, kunnia sadosta ei kuulu sadonkorjaajalle. Kirkon opettajat kiinnittävät huomiota myös siihen, että Vanha testamentti on ennen Uutta testamenttia. Vanhan testamentin kylväjiä ovat Jumalan innoittamat profeetat, jotka eivät satoa saaneet korjata. Mutta Uuden testamentin apostolit tekevät sen. Vanha testamentti välittää meille Jumalan opetuksen aikojen alusta alkaen ja Uudessa testamentissa tuo opetus saa täyttymyksensä. ”Kokoaa satoa iankaikkiseen elämään” merkitsee pelastusta, pääsyä Jumalan valtakuntaan.

”Vaino on jo vaalennut, vilja on kypsä korjattavaksi.” Tämä toteamus voi viitata tilanteeseen Samariassa, sillä he ovat valmiita ottamaan vastaan ilosanoman. Tämän vastakohtana ovat sitten juutalaiset, jotka eivät vielä olleet valmiita ilosanoman vastaanottamiseen.

Samarialaiset uskoivat ensin naisen kertomukseen, ja tämä usko vahvistui sitten Jeesuksen opettaessa heitä. Evankeliumi ei kerro mitään siitä, mitä Jeesus teki tai opetti. Kertomus ennakoi lähetystyötä myös samarialaisten keskuudessa Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen. ”Hän todella on maailman pelastaja” on harvinainen ilmaus tuohon aikaan. Pelastaja esiintyy muutaman kerran Vanhassa testamentissa, missä se yhdistetään Jumalaan. Sanaa on käytetty myös pakanallisessa maailmassa kuvaamaan esimerkiksi keisarin hyvää toimintaa. Uuden testamentin varhaisemmissa kirjoituksissa tämä sana on harvinainen, sen käyttö yleistyy vasta 1. vuosisadan jälkimmäisellä puoliskolla.